

Torsby kommuns riktlinjer för

- serveringstillstånd enligt Alkohollagen
- tillsyn och tillstånd enligt Lag om tobak och liknande produkter
- handel med vissa receptfria läkemedel

Innehållsförteckning

Alkohollagen - en skyddslagstiftning	5
Syfte	5
Handläggningstider	6
Rättsregler	6
Riktlinjer	6
Kommunens informationsskyldighet, ansökan och tillsyn	6
Rättsregler	6
Riktlinjer	7
Remissyttranden och lämplighet	7
Rättsregel	7
Riktlinjer	7
Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl.....	8
Rättsregel	8
Riktlinjer	8
Kommunens tillsynsverksamhet.....	9
Rättsregel	9
Riktlinjer	9
Tillsynsavgifter	10
Rättsregler	10
Riktlinjer	10
Serveringstider.....	10
Rättsregler	10
Riktlinjer	10
Kökskrav och matutbud	11
Rättsregel	11

Riktlinjer	11
Ordning och nykterhet	11
Rättsregel	11
Riktlinjer	12
Uteserveringar.....	12
Rättsregel	12
Riktlinjer	12
Gemensamt serveringsutrymme.....	13
Rättsregel.....	13
Riktlinjer	13
Villkor vid meddelande av serveringstillstånd	13
Rättsregel.....	13
Riktlinjer	14
Tillfälligt tillstånd till allmänheten och slutna sällskap.....	14
Rättsregel.....	14
Riktlinjer	14
Folköl	15
Rättsregel.....	15
Riktlinjer	15
Lag om tobak och liknande produkter (LTLP)	17
Bakgrund och syfte	17
Handläggningstider	17
Rättsregler	17
Riktlinjer	17
Kommunens informationsskyldighet.....	18
Rättsregel.....	18
Riktlinjer vid försäljning.....	18
Rättsregel.....	18
Riktlinjer	18

Kommunens tillsynsverksamhet.....	19
Rättsregel.....	19
Riktlinjer	19
Prövnings- och tillsynsavgifter.....	20
Rättsregel.....	20
Riktlinjer	20
Receptfria läkemedel.....	20
Rättsregel.....	20
Riktlinjer	21

Alkohollagen - en skyddslagstiftning

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. En viktig förutsättning för denna restriktiva alkoholpolitik är att ha en effektiv kontroll av att lagar och regler följs. Centralt är Folkhälsomyndigheten tillsynsmyndighet som skall följa utvecklingen och vara vägledande vid tillämpningen av lagen. Regional tillsynsmyndighet är länsstyrelsen som bland annat skall ge kommunerna vägledning men också utöva tillsyn av kommunernas verksamhet avseende alkohollagens efterlevnad. Den direkta tillsynen har kommunen men som även skall utövas av polismyndigheten.

Lagstiftaren anser att det är mycket viktigt att kommunerna har tydliga riktlinjer som redogör för vad som gäller enligt alkohollagen (2010:1622) och anslutande föreskrifter samt vilka hänsyn till lokala förhållanden som kommunen tar vid tillståndsprövning. För kommunen ska det finnas också ett alkoholpolitiskt program som omfattar precisering av begreppet alkoholpolitiska olägenheter och kommunens ambitionsnivå för tillsyn.

Alkoholpolitiska olägenheter av restaurangers alkoholserving måste motverkas. Det bör vara värdefullt att det finns restauranger där människor kan samlas och äta, dricka och umgås och att alkoholpolitiken inte skall vara ett hinder för detta. Serveringsställen skall kunna etableras, men skall uppfylla klart angivna, delvis stränga krav för att få tillstånd att servera alkohol. Om en servering bedöms föra med sig alkoholpolitiska olägenheter måste en prövning göras i en alkoholpolitisk helhetsbedömning. De alkoholpolitiska hänsynen skall ha företräde framför de företagsekonomiska och näringspolitiska intressena.

Den som i sin verksamhet vill servera starköl, vin, andra jästa alkoholdrycker, spritdrycker och alkoholdrycksliknande preparat skall ha tillstånd som söks hos kommunen. Ansökan skall göras hos miljö, bygg- och räddningsnämnden och föregås alltid av en utredning och ett skriftligt remissförfarande. Enligt bestämmelserna i alkohollagen skall alltid polismyndigheten höras. Övriga myndigheter som uppgifter inhämtas från är räddningstjänsten, miljö- och byggkontoret, Skatteverket och i vissa fall Kronofogdemyndigheten.

Den som i sin verksamhet vill servera eller sälja folköl skall anmäla detta till kommunen. Innan anmälan har gjorts får inte folköl serveras eller säljas och lokalen skall dessutom vara anmäld och registrerad hos miljökontoret. Vid försäljning av folköl skall det också bedrivas matvaruförsäljning och vid servering skall lagad mat kunna erbjudas. Varje försäljningsställe skall också upprätta ett egenkontrollprogram. Egenkontrollprogrammet ska bifogas anmälan.

Syfte

Syftet med riktlinjerna är att i huvudsak dels skapa förutsägbarhet för om en etablering som planeras kan ges tillstånd dels åstadkomma en likabehandling inom kommunen av ansökningar om serveringstillstånd samt bidra till en likvärdig, effektiv och samordnad tillsyn.

Handläggningstider

Rättsregler

Enligt 5 § alkoholförordningen skall en kommun fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Sökanden skall informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Riktlinjer

Handläggningstider räknas från komplett ansökan i samtliga ärenden.

Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten

Handläggningstid fyra till sex veckor. Beslut fattas av Miljö-, bygg- och räddningsnämnden.

Stadigvarande serveringstillstånd till slutna sällskap

Handläggningstid fyra till sex veckor. Beslut fattas av Miljö-, bygg- och räddningsnämnden.

Utvidgat / utökat i befintligt serveringstillstånd

Handläggningstid fyra veckor. Beslut fattas av alkoholhandläggare med stöd av delegation.

Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten

Handläggningstid fyra veckor. Beslut fattas av alkoholhandläggare med stöd av delegation.

Tillfälligt serveringstillstånd till slutna sällskap

Handläggningstid ca 10 arbetsdagar. Beslut fattas av alkoholhandläggare med stöd av delegation. Upp till 12 tillfällen per år.

Catering till slutna sällskap, anmälan

Handläggningstid ca två veckor. Anmälan registreras av handläggare.

Prövning vid betydande ägarförändring och / eller ägarbyte.

Handläggningstid fyra till sex veckor.

Kommunens informationsskyldighet, ansökan och tillsyn

Rättsregler

Enligt 8 kap. 9 § alkohollagen (2010:1622) är kommunerna skyldiga att informera om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter. Därutöver ska kommunen, enligt samma bestämmelse, ha riktlinjer för tillämpning av föreskrifterna i kommunerna.

Riktlinjer

Miljö-, bygg- och räddningsnämnden har som målsättning att besöka samtliga serveringsställen minst en gång per år. Därutöver sker rådgivning och vägledning löpande till tillståndshavare och deras personal. Utbildningen Ansvarsfull alkoholservering äger rum årligen och arrangeras i samarbete med kommunerna i norra Värmland. Kommunens riktlinjer är också i sig själva en informationsskälla.

Remissyttranden och lämplighet

Rättsregel

Enligt 8 kap 11 § alkohollagen skall kommunen hämta in polisens yttrande vid en prövning av ett stadigvarande serveringstillstånd, såväl till allmänheten som till ett slutet sällskap. Kommunen skall också hämta in polisens yttrande vid en prövning av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning.

Polismyndigheten ska i sitt yttrande redovisa samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning i det enskilda fallet och särskilt yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten.

Enligt 8 kap. 12 § alkohollagen får serveringstillstånd endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Enligt 8 kap 16 § alkohollagen skall också de lokaler som används för stadigvarande servering vara brandsäkra. Brandsäkerheten kan också vara något som kommunen behöver beakta när den prövar en ansökan om tillfälligt serveringstillstånd.

Riktlinjer

Remiss till polismyndigheten

Yttrandet bör särskilt avse om sökanden är lämplig att handha alkoholservering, eventuella hinder av ordningskaraktär för den sökta verksamheten ex närboendestörningar eller trafikstörningar samt ett ställningstagande till sökt serveringstid. Om anmärkningar föreligger gentemot sökanden skall de redovisas. Polismyndigheten skall även rapportera till kommunen om förhållanden som är av betydelse för tillsynsverksamheten.

Remiss till skatteverket

Yttrandet avser i vad mån sökanden självmant och i tid har fullgjort sina skyldigheter gentemot om det allmänna, betalt in skatter och avgifter och avlämnat föreskrivna deklarationer mm.

Remiss till kronofogden

Kronofogdemyndigheten upplyser om sökanden varit eller är registrerad hos myndigheten och om så är fallet besked om vilka registreringar det är. Av

registerutdrag från kronofogdemyndigheten framgår bland annat om sökanden är restförd, hur många restföringar det är och vilka typer av skulder och belopp.

Remiss till räddningstjänsten

Yttrandet bör avse huruvida serveringsstället uppfyller kraven enligt lagen om skydd för olyckor, har en plan gällande systematiskt brandskyddsarbete samt uppgift om det antal personer lokalen är avsedd för.

Internt samråd inom livsmedel, hälsoskydd och bygglov

Att det finns bygglov, att den sökanden har anmält och registrerat sin verksamhet gällande livsmedelshantering, att uppgift lämnas om det finns det hinder för den sökta verksamheten, risker för olägenheter i samband med denna, ex störande ljud eller andra störningar för närboende.

Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl

Rättsregel

Enligt 8 kap 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller medföra särskild risk för människors hälsa. Kommunerna bör i sina riktlinjer ange vilka kriterier de tillämpar vid bedömningen, för att det skall bli tydligare för dem som ansöker om serveringstillstånd. Kommunen måste dock alltid bedöma samtliga omständigheter i det enskilda fallet.

Riktlinjer

Det övergripande målet med Torsby kommuns ANDT-strategi är: "Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk." Dessa övergripande mål gör att kommunen särskilt tittar på om det finns risk för störningar för omgivningen, inriktningen på serveringsstället, är det ett ungdomsställe eller ligger det i närheten av en idrottsanläggning, fritidsgård, annan ungdomsmiljö samt annan känslig kommunal verksamhet.

När det gäller olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl vill kommunen särskilt lyfta fram betydelsen och vikten av remissinstansernas yttranden, i första hand från Polismyndigheten.

Kommunens tillsynsverksamhet

Rättsregel

Kommunens tillsynsansvar över servering av alkoholdrycker, detaljhandel med folköl och marknadsföring av alkoholdrycker framgår av 9 kap 2 o 3 §§ alkohollagen. Kommunen ska också upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen.

Riktlinjer

Förebyggande tillsyn är kommunens arbete med informations och utbildningsinsatser såsom utbildningar i ansvarsfull alkoholserving, informationsmöten med branschen och nätverksmöten mellan myndigheter och branschen samt kommunens arbete för att sprida kunskaper om hur alkohollagen skall omsättas i det praktiska arbetet på serveringsstället.

Inre tillsyn innebär att kommunen, ofta tillsammans med andra myndigheter såsom polismyndigheten och skatteverket arbetar med att granska om den som har serveringstillstånd fortfarande uppfyller alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Den inre tillsynen sker kontinuerligt är administrativ och sker med stöd av remisser och underrättelser mellan berörda myndigheter samt inhämta uppgifter från kreditupplysningsbolag.

Yttre tillsyn är då kommunen besöker serveringsstället under pågående verksamhet, dag som kvällstid för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen. Tillsyn kan även ske genom så kallad samordnad tillsyn, det vill säga att kommunen tillsammans med olika berörda myndigheter som polismyndigheten, skatteverket, miljökontoret och räddningstjänsten gör gemensam tillsyn på serveringsstället. Samtidig med yttre tillsyn sker kontroll av rökförbudet (Lag om tobak och liknade produkter).

Inre och yttre tillsyn kan leda till att en utredning inleds och att förnyade remisser skickas till berörda myndigheter. Det kan också leda till förslag om sanktionsåtgärder. Om en utredning inleds skall kommunen avsluta med ett beslut. En genomförd tillsyn skall dokumenteras och avslutas. De uppgifter som har framkommit med anledning av tillsynen kommuniceras med tillståndshavaren.

Torsby kommuns tillsynsarbete

Den yttre tillsynen sker både dag-, kvälls- och nattetid. Målet är att besöka samtliga serveringsställen minst en gång per år. Oftast sker tillsynen dagtid. Serveringsställen som har kvälls- och nattöppet under helgkvällar och helgnätter sker tillsyn även denna tid. Vid signal om brister som servering till minderåriga, överservering, bråk, ekonomisk brottslig verksamhet, servering utanför serveringstid eller annan oordning görs tillsyn fortast möjligt. Tillsyn utförs också tillsammans med annan berörd myndighet, tillsammans med förordnad alkoholhandläggare från annan kommun samt av annan personal vid miljö- och byggkontoret.

Tillsynsavgifter

Rättsregler

Kommunen har enligt 8 kap 10 § alkohollagen rätt att ta ut avgifter för tillsyn av den som har provsmakningstillstånd eller serveringstillstånd. Avgifterna beslutas av fullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallagen (2017:725).

Riktlinjer

Torsby kommuns riktlinjer och avgifter finns att läsa på kommunens webbplats. Avgifterna är baserade på omsättning av årlig försäljning av alkohol och består av en fast och en rörlig del.

Serveringstider

Rättsregler

Bestämmelserna i 8 kap 19 § alkohollagen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning. Bestämmelsen om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken och social hänsyn skall därför gå före affärsmässiga och konkurrensmässiga hänsyn. Att en konkurrerande restaurang redan har fått längre serveringstid behöver därför inte motivera bifall till en annan ansökan.

Om inte kommunen beslutar annat, får servering inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00. Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Vid prövning av en restaurangs serveringstid ska beaktas om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller innebära särskild risk för människors hälsa, jämför 8 kap 17§. Lagstiftaren har här särskilt markerat att skyddet för människors hälsa och intresset av att upprätthålla ordning och säkerhet ska stå i förgrunden vid prövning av sena serveringstider.

Riktlinjer

Målen för Torsby kommuns alkohol- och drog politik är att ungdomar under 18 år inte dricker alkoholhaltiga drycker, att den totala alkoholkonsumtionen minskar, att missbruk av narkotika och andra droger ej förekommer och att ungdomars uppväxt är tobaksfri.

Viktiga strategier i det drogförebyggande arbetet är att arbeta utifrån risk- och skyddsfaktorer, begränsa tillgängligheten och minska efterfrågan.

Serveringstillstånd och tillsyn lägger stor vikt på vad polismyndigheten och livsmedelsinspektör svarar i sina yttranden när det gäller serveringstider, framför allt när det gäller tider utanför normaltiden 11.00 – 01.00.

När det gäller serveringstider är normaltiden 11.00 – 01.00 men det finns även möjlighet till 02.00.

För stadigvarande serveringstillstånd finns möjligheten att ansöka om förlängd serveringstid till 02.00 i samband med offentlig tillställning/dans. Det innebär att ansökan skall göras till polismyndigheten om offentlig tillställning enligt ordningslagen. Polismyndigheten villkorar om ett visst antal förordnade ordningsvakter.

Vid tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten ges samma möjlighet att ansöka till 02.00 som vid stadigvarande serveringstillstånd.

När det gäller serveringstillstånd till slutet sällskap ges möjligheten till senare serveringstid i samband med familjehögtider ex 50-årsdagar, bröllop och liknande.

Kökskrav och matutbud

Rättsregel

I 8 kap 15 § alkohollagen kan man läsa vilka krav som ställs på serveringsstället och här finns reglerat vad som gäller för kök och matutbud på serveringsställen.

Riktlinjer

Alkohollagen ger inte utrymme för riktlinjer avseende krav på kök och matutbud.

I Torsby kommun gäller att serveringsstället skall ha minst tre förrätter, fem huvudrätter och tre efterrätter fram till 23.00. Efter 23.00 är det tillräckligt med minst ett par rätter. Det skall alltid finnas ett tillfredsställande utbud av lättdrycker i förhållande till de alkoholdrycker som finns. Vilket innebär att finns det rött/vitt vin skall det alltid finnas alkoholfritt rött/vitt.

Vid tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten skall det finnas minst ett par tillredda huvudrätter och vid slutna sällskap skall det finnas minst en tillredd huvudrätt.

Idrott och alkohol

En av samhällets grundläggande alkoholpolitiska värderingar är att alkohol och idrott inte hör ihop. Detta beaktas särskilt vid tillståndsprövning. För servering i anslutning till idrottsanläggning gäller samma krav på sökanden som vid övriga serveringstillstånd.

Ingen servering av alkohol får ske till publik på läktare utan ska, om serveringstillstånd beviljas, ske på serveringsställe i en avgränsad del av idrottsanläggningen.

Vid tillfälligt arrangemang kan avvikelser tillåtas, dock synnerligen restriktivt. Prövningen ska då ske mer nogsamt i samråden med övriga myndigheter.

Ordning och nykterhet

Rättsregel

Allmänna bestämmelser om försäljning finns i 3 kap alkohollagen och bestämmelser om servering av alkoholdrycker finns i 8 kap. I lagens 1 kap 11 § andra stycket står det

att försäljning kallas servering om drycken skall förtäras på stället. Bestämmelserna i 3 kap om försäljning är därför tillämpliga även vid servering.

3 kap 5 § och 8 kap 20 § handlar båda om att se till att hålla ordning där man säljer och serverar alkoholdrycker. Skador ska i möjligaste mån förhindras vid försäljning och den som säljer alkoholdrycker skall se till att det råder ordning och nykterhet på försäljningsstället. Vid servering ska personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.

Riktlinjer

Serveringen av alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat ska vara ansvarsfull och präglas av måttfullhet. Ordning och nykterhet skall råda inne på serveringsstället som i dess direkta närhet. Även övrig oordning som inte är direkt orsakad av alkoholförtäring skall undvikas.

I Torsby kommun godtas inte försäljning av så kallade helrör med sprit, öl hinkar, "shots" brickor, pump på serveringsbord eller liknande. Torsby kommun anser inte att det är förenligt med kravet på återhållsamhet att inte behålla kontrollen på serveringen genom att servera större mängder alkohol på en gång till en person eller en mindre grupp människor. Denna serveringsmetod kommer även i konflikt med andra bestämmelser i alkohollagen, då det inte kan anses vara ett ansvarsfullt värdskap att servera alkoholdrycker på detta sätt.

På serveringsställen med ungdomlig publik ska all serveringspersonal genomgå utbildning i ansvarsfull alkoholserving vid nästkommande utbildningstillfälle. Ungdomsinriktad verksamhet är serveringsställen med åldersinriktning 18-25 år. Utbildningskravet gäller även serveringsställen som fått anmärkning av kommunen när det gäller oordning och onykterhet enligt 3 kap 8 § och 8 kap 20 § alkohollagen så kallad fylla och elände.

Kommunen kan besluta att servering skall kunna ske endast i form av bordsserving i hela eller delar av en serveringslokal. Beslutet grundar sig på risk för oordning och onykterhet.

Uteserveringar

Rättsregel

Enligt 8 kap 14 alkohollagen skall ett serveringstillstånd avse ett visst avgränsat utrymme, det kan vara en uteservering som finns i anslutning till serveringsstället. Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservering än de tider som gäller inomhus. Det kan även villkoras tider för när uteserveringen skall vara utrymd. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen till ex boende i närheten av restaurangen.

Riktlinjer

Samma regler som vid bedrivande av alkoholserving i övrigt gäller även vid uteservering. Med uteservering avses servering i nära anslutning till moderkök, det

vill säga utvidgning av lokal med permanent tillstånd. Det är av stor vikt att uteserveringen kan överblickas, antingen från restaurangen eller av stationerad personal på uteserveringen.

En uteservering definieras som en servering utomhus med markyta/golv samt eventuell bakvägg. Med dessa ytor borträknade får övrig yta, tak och sidor av serveringen inte vara täckt till mer än femtio procent. Om uteserveringen är täckt därutöver räknas serveringen som en utbyggnad. En servering som är belägen på område avskilt eller inte i omedelbar närhet av själva restaurangen skall ej ges tillstånd att ingå som en del av restaurangens serveringslokaler.

I Torsby gäller serveringstiden som längst till 01.00. Vid befarande av störningar kan kommunen besluta om tidigare stängningstid. En uteservering med permanent serveringstillstånd kan beviljas tillstånd årligen.

Om alkoholpolitiska olägenheter uppstår/bedöms kunna uppstå på grund av uteservering, ex ordnings- och/eller bullerstörningar, där polismyndighet/miljö- och byggkontoret agerat, skall serveringstid på uteservering kunna begränsas. Begränsningen av serveringstid på uteservering blir då till 23.00 under fredag, lördag och dag före röd dag och till klockan 22.00 övriga dagar. Högtalarförstärkt musik får inte förekomma efter klockan 22.00. Tider som sätts beror på geografiskt läge och störningsrisk för allmänhet. Det här sker genom en individuell prövning.

Gemensamt serveringsutrymme

Rättsregel

I 8 kap 14 § andra stycket alkohollagen ges möjlighet för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Det innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera på samma yta. En förutsättning är att de som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslutet om tillstånd för ett gemensamt serveringsutrymme.

Riktlinjer

Remisser skickas till polismyndigheten och internt. Det är viktigt att hela lokalen eller platsen är överblickbar samt att tillsyn sker kontinuerligt. Gemensamhetsytan ska vara väl avgränsad och all servering ska ske via bordsservering.

Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

Rättsregel

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Villkoren kan alltså endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, ex förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet skall bedömas i varje enskilt fall.

Kommunen kan däremot i sina riktlinjer beskriva under vilka förutsättningar ett beslut kan komma att villkoras.

Riktlinjer

I samband med ett beslut om serveringstillstånd kan Torsby kommun besluta om villkor. Det kommunen kan villkora om är förordnade ordningsvakter om serveringsstället varit känt för oroligheter, stökig omgivning eller känd ungdomssamlingsplats. De här ordningsvakterna är utöver polisens villkorade förordnade ordningsvakter.

Kommunen kan villkora om bordsservering i hela eller delar av serveringslokalen. Beslutet grundar sig på överblickbarheten och för att motverka risk för oordning, onykterhet. Villkor om bordsservering om man inte kan nå uteserveringen utan att beträda allmän plats (t.ex. korsa gångbana).

På serveringsställen med ungdomsinriktad verksamhet med åldersinriktning mellan 18-25 år skall all serveringspersonal genomgå utbildning i ansvarsfull alkoholservice vid nästkommande utbildningstillfälle. Utbildningskravet gäller även serveringsställen som fått anmärkning av kommunen när det gäller oordning och nykterhet enligt 3 kap 5 § och 8 kap 20 § alkohollagen.

Tillfälligt tillstånd till allmänheten och slutna sällskap

Rättsregel

Enligt 8 kap 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller slutet sällskap. Tillståndet kan vara stadigvarande eller avse en enskild tidsperiod eller ett enskild tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Riktlinjer

Tillfälligt tillstånd till allmänheten avser ett enskild arrangemang och serveringstiden skall vara direkt relaterat till arrangemanget. Restriktiv och individuell prövning skall ske av serveringens omfattning.

Tillfälligt tillstånd till allmänheten kan vara vid ett enskild tillfälle, upp till ett par tre månader med det undantaget när evenemanget har anknytning till ett betydande seriöst evenemang som löper under längre tid. Tillfällig servering förutsätter att det inte är fråga om en regelbundet återkommande verksamhet.

Alkoholservice skall ingå i ett evenemang. Evenemanget skall inte ha som huvudpunkt att servera alkohol, utan det skall vara ett komplement till den mat som serveras.

Stor återhållsamhet skall gälla för serveringstillstånd i samband med idrottsarrangemang eller arrangemang som riktar sig främst till ungdomar upp till 20 år.

Vid provningen görs en samlad bedömning av evenemangets inriktning. Detta kan framgå bland annat av arrangörens val av musik/artist eller evenemangets marknadsföring. Serveringen skall bedrivas på en avgränsad serveringsyta med tillfredsställande antal sittplatser och med acceptabla avgränsningar.

Tillstånd till slutet sällskap kan meddelas för servering i förening, företag eller annat slutet sällskap. Med förening menas sammanslutning som har stadgar, verksamhetsberättelse, protokoll som visar styrelsens sammansättning och vem som tecknar förening. Medlemskretsen skall vara känd före det aktuella arrangemanget, medlemskap kan ej lösas i entrén. Tillstånd för slutet sällskap avser en dag i taget och maximalt tolv gånger per år.

Folköl

Rättsregel

Vid servering av folköl gäller 8 kap 8 § alkohollagen. Lokalen skall vara en registrerad livsmedelsanläggning avsedd för stadigvarande verksamhet med livsmedel och där mat serveras samtidigt. Servering får inte påbörjas innan anmälan gjorts till kommunen. Egenkontrollprogram skall finnas för verksamheten.

Vid försäljning av folköl gäller 5 kap 5 § alkohollagen. Lokalen skall vara en registrerad livsmedelsanläggning som är avsedd för stadigvarande försäljning av livsmedel och där det också säljs mat. Verksamheten skall vara anmäld till kommunen innan försäljning påbörjas. Egenkontrollprogram skall finnas för verksamheten.

Enligt 9 kap. 15 a § får kommunen genomföra kontrollköp. Ett kontrollköp får genomföras utan att näringsidkaren underrättas i förväg om kontrollköpet. Kommunen ska snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta näringsidkaren om kontrollköpet.

Riktlinjer

Vid försäljning av folköl skall det i lokalen bedrivas försäljning av egentliga matvaror i betydande omfattning ur det sedvanliga livsmedelssortimentet. Varusortimentet skall bestå av mejeriprodukter, charkvaror, torr varor, grönsaker och frukt samt ett brett utbud av konserver liksom djupfrysta varor. Marknadsföring av öl ska ej dominera på försäljningsstället i förhållande till övriga livsmedel.

Tillsynsbesök skall göras minst en gång per år och försäljningsställe. Torsby kommun rekommenderar säljarna att kräva legitimation av alla som ser ut att vara under 25 år.

Kommunen får förbjuda försäljning om exempelvis olägenheter förekommer i fråga om ordning och nykterhet eller åldersgränser inte hålls. Förbud kan meddelas för sex månader eller, vid upprepad eller allvarlig försummelse, tolv månader. Om förbud anses vara en alltför ingripande åtgärd kan varning meddelas.

Kommunen och polisen är ansvariga för tillsynen över försäljningen av folköl. Tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till lokalerna samt få de upplysningar och handlingar som behövs. Kommunens tillsynsansvar innebär information, rådgivning

och kontroll av verksamheten inklusive kontroll av egenkontrollprogrammet. Tillsyn kan genomföras samordnad med andra myndigheter.

Kommunen får och använder sig av kontrollköp för att påminna handlarna om deras skyldighet att förvissa sig om åldern på den som köper folköl mm. Kontrollköp betraktas inte som ett tillsynsbesök. Vid kontrollköp får endast anlitade personer som fyllt 18 år. Efter genomfört kontrollköp ska kommunen snarast underrätta detaljhandlaren om resultatet. Resultatet av kontrollköpet får inte användas för administrativa åtgärder av kommunen.

Lag om tobak och liknande produkter (LTLP)

Bakgrund och syfte

Den 1 juli 2019 infördes en ny lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter (LTLP). Lagen syftar till att begränsa de hälsorisker och olägenheter som är förbundna med bruk av tobak och liknande produkter samt med exponering för rök från tobak och liknande produkter. Syftet är även att motverka illegal handel med tobaksvaror. För att motverka den illegala handeln är det infört en tillståndsplikt för att sälja tobaksvaror. Detaljhandel och partihandel med tobaksvaror får bedrivas endast av den som har tillstånd.

Dessa riktlinjer syftar till att ge kommunen stöd i en enhetlig och rättssäker handläggning av tillstånd till detaljhandel och partihandel för försäljning samt tillsyn av försäljning och rökfria miljöer enligt LTLP.

Varje kommun beslutar om tillstånd för försäljning av tobak som sker i kommunen. Kommunen ska informera om lagen, ha riktlinjer för tillämpningen och bedriva tillsyn av efterlevnaden.

Handläggningstider

Rättsregler

Enligt 4 kap 1 § förordning om tobak och liknande produkter ska kommunen fatta beslut i ett ärende om försäljningstillstånd enligt 5 kap. 1 § lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen, får kommunen besluta att handläggningstiden ska förlängas med högst fyra månader. Sökanden ska innan den ursprungliga tidsfristen gått ut informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs. Ett beslut om att förlänga tidsfristen får inte överklagas.

Riktlinjer

Handläggningstiderna räknas från komplett ansökan i alla ärenden.

Stadigvarande försäljningstillstånd detaljhandel

Handläggningstid fyra till sex veckor. Vid bifall fattas beslut av handläggare med stöd av delegation. Om förslag till avslag fattas beslut av Miljö-, bygg- och räddningsnämnden.

Stadigvarande försäljningstillstånd partihandel Handläggningstid fyra till sex veckor. Vid bifall fattas beslut av handläggare med stöd av delegation. Om förslag till avslag fattas beslut av Miljö-, bygg- och räddningsnämnden.

Tillfälligt försäljningstillstånd detaljhandel

Handläggningstid fyra till sex veckor. Vid bifall fattas beslut av handläggare på delegation. Om förslag till avslag fattas beslut av Miljö-, bygg- och räddningsnämnden.

Tillfälligt försäljningstillstånd partihandel

Handläggningstid fyra till sex veckor. Vid bifall fattas beslut av handläggare med stöd av delegation. Om förslag till avslag fattas beslut av Miljö-, bygg- och räddningsnämnden.

Anmälan om försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Handläggningstid cirka två veckor.

Kommunens informationsskyldighet

Rättsregel

Enligt 5 kap 11 § lag om tobak och liknande produkter ska kommunen tillhandahålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter.

Kommunens riktlinjer är en form av informationsskälla.

Lag om tobak och liknande produkter (SFS 2018:2088) finns att läsa i sin helhet bland annat på Folkhälsomyndighetens hemsida.

Riktlinjer vid försäljning

Rättsregel

Den som i näringsverksamhet önskar sälja eller säljer tobaksvaror ska enligt 5 kap 1–3 §§ Tobakslagen, ansöka hos miljö, bygg och räddningsnämnden om att få tillstånd att försälja tobak.

För att kommunen ska kunna pröva lämplighet ska näringsidkaren enligt 5 kap 7§ lämna in de uppgifter som krävs för prövning av tillstånd.

Den som säljer elektroniska cigaretter eller påfyllnadsbehållare ska anmäla denna försäljning enligt 5 kap 15§ Tobakslagen

Polismyndighetens yttrande får enligt 5 kap 4§ LTLP inhämtas vid en prövning av ansökan om stadigvarande och tillfälligt försäljningstillstånd för detaljhandel. Vid prövning av försäljning för partihandel ska Polismyndighetens och Tullverkets yttrande inhämtas.

Riktlinjer

Vid tillståndsprövningen för detaljhandel hämtar Miljö och byggkontoret yttrande från Polismyndigheten samt begär in yttrande ifrån Skatteverket och vid behov även från Kronofogden. Vid tillståndsprövning för partihandel hämtar kommunen även yttrande från Tullverket innan en ansökan kan bifallas.

Elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Innan försäljning börjar av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare måste en anmälan lämnas till kommunen tillsammans med ett egenkontrollprogram.

Förtydliganden:

Elektronisk cigarett är en produkt som kan användas för konsumtion av nikotinånga via ett munstycke, innehållandes en tank eller en patron.

Påfyllningsbehållare är en behållare som innehåller vätska med nikotin och som kan användas för att fylla på en elektronisk cigarett.

Örtprodukter för rökning: produkter som är baserade på växter, örter eller frukter som inte innehåller tobak och som kan förbrukas via förbränning.

Kommunens tillsynsverksamhet

Rättsregel

Miljö, bygg och räddningsnämnden utövar tillsynen av handel med tobak och elektroniska cigaretter, och påfyllnadsbehållare samt rökfria miljöer i kommunen. Kommunens tillsynsansvar över områdena försäljning, märkning och förpackning, marknadsföring av tobaksvaror och rökfria miljöer framgår av 7 kap 3 och 4 §§ LTLTP.

7 kap 22§ LTLTP får kommunen genomföra kontrollköp. Ett kontrollköp får genomföras utan att näringsidkaren underrättas i förväg om kontrollköpet. Kommunen ska snarast efter ett genomfört kontrollköp underrätta näringsidkaren om kontrollköpet.

Riktlinjer

Förebyggande tillsyn är kommunens arbete med informationsinsatser såsom informationsmöten med branschen och nätverksmöten mellan myndigheter och branschen samt kommunens arbete för att sprida kunskaper om hur LTLTP ska omsättas i det praktiska arbetet på försäljningsstället.

Inre tillsyn innebär att kommunen, ofta tillsammans med andra myndigheter såsom Polismyndigheten och Skatteverket arbetar med att granska om den som har försäljningstillstånd fortfarande uppfyller lagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Den inre tillsynen är administrativ och sker med stöd av remisser och underrättelser mellan berörda.

Yttre tillsyn är då kommunen besöker försäljningsstället under pågående verksamhet för att kontrollera att verksamheten bedrivs i enlighet med lagen. Tillsyn kan även ske genom så kallad samordnad tillsyn, det vill säga att kommunen tillsammans med olika berörda myndigheter såsom Polismyndigheten och Skatteverket gör en gemensam tillsyn på försäljningsstället. Målsättningen är att kommunen årligen ska göra minst ett tillsynsbesök per försäljningsställe.

Inre och yttre tillsyn kan leda till att en utredning inleds och att förnyade remisser begärs in från berörda myndigheter samt till förslag på beslut om sanktionsåtgärder.

Kommunen får och använder sig av kontrollköp för att påminna handlarna om deras skyldighet att förvissa sig om åldern på den som köper folköl mm. Kontrollköp betraktas inte som ett tillsynsbesök. Vid kontrollköp får endast anlitade personer som fyllt 18 år. Efter genomfört kontrollköp ska kommunen snarast underrätta detaljhandlaren om resultatet

Tillsyn av rökfria miljöer

Vid rökfria miljöer sker tillsyn genom att kommunen besöker lokaler, utrymmen eller platser som omfattas av rökförbudet. Vid tillsynen kontrolleras om rökning sker eller inte och om ansvarig har vidtagit de åtgärder som krävs för att förhindra rökning, som att skyltning finns som informerar om rökförbudet.

Tillsynen innebär att kommunen ska bedriva tillsyn över att den ansvarige sköter det som ankommer på hen. Tillsynen ska ske genom inspektion av miljöerna men lagen ställer inga krav på hur tillsynen ska utövas. Kommunen har inte ansvar för att upprätthålla rökförbudet i en rökfri miljö utan endast kontrollera att den ansvarige uppfyller sina skyldigheter.

Prövnings- och tillsynsavgifter

Rättsregel

Kommunen får enligt 8 kap 1 och 2 §§ LTLP ta ut avgifter för prövningen av ansökan om försäljningstillstånd enligt 5 kap. 1 §, samt för tillsyn av den som bedriver tillståndspliktig försäljning enligt 5 kap. 1 § och av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 5 kap. 15 §.

Riktlinjer

Tillsynsavgifterna är årliga och är beroende av vilken typ av försäljning som verksamheten bedriver. Med stöd av taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om handel med vissa receptfria läkemedel och enligt miljö-, bygg- och räddningsnämndens delegeringsordning. Mer om kommunens taxor finns att läsa på www.torsby.se

Receptfria läkemedel

Rättsregel

För att näringsidkare skall få bedriva detaljhandel med receptfria läkemedel krävs att en anmälan gjorts till Läkemedelsverket. Läkemedelsverket skall underrätta kommunen när en anmälan inkommit. Läkemedelsverket skall även underrätta kommunen när en avanmälan gjorts av en näringsidkare.

Receptfria läkemedel får inte säljas eller lämnas ut till den som inte fyllt 18 år. Enligt lagen är det straffbart att dels bedriva detaljhandel med receptfria läkemedel utan att först ha anmält handel, dels att tillhandahålla receptfria läkemedel till den som inte fyllt 18 år.

Läkemedelsverket har övergripande tillsynsansvar över att lagen följs, lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel (LoHRLM). Kommunen har den lokala kontrollen över att lagen följs och ska till Läkemedelsverket rapportera brister. Kommunen har rätt att få upplysningar och handlingar samt rätt att få tillgång till lokaler för att utföra kontrollen.

Kommunen har också enligt 21 a § Lag (2009:730) möjlighet att genomföra kontrollköp.

Riktlinjer

Kommunen skall kontrollera att en näringsidkare som säljer receptfria läkemedel gjort anmälan, inte säljer eller lämnar ut till den som är under 18 år, att informationsskyltar finns om förbud i lokalen, att egenkontrollprogram finns, att läkemedel som inte förvaras inlåsta förvaras under direkt uppsyn av personalen mm. Torsby kommun rekommenderar säljarna att kräva legitimation av alla som ser ut att vara under 25 år. Tillsynsbesök bör göras minst en gång per år och försäljningsställe.

Kontrollköp användas för att kontrollera skyldigheten att förvissa sig om att mottagaren är över 18 år. Resultatet av kontrollköpet får endast användas som underlag för en dialog mellan kommunen och den som säljer läkemedel.